

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

Warszawa, 24 listopada 2016 roku

ZEW.422.45.2016.JF

**Pani
Anna Zalewska
Minister Edukacji Narodowej**

do Rzecznika Praw Dziecka zgłaszane są sprawy dotyczące zagwarantowania w przedszkolu bezpiecznych warunków pobytu i właściwej opieki nad dziećmi z chorobami przewlekłymi. Najczęściej zgłaszane problemy dotyczą kwestii opieki nad dziećmi z cukrzycą, padaczką lub alergią pokarmową, również w kontekście czynności związanych z podawaniem leków. Powyższe dotyczy także szkół oraz innych jednostek systemu oświaty.

Analiza przepisów prawa oświatowego – w kontekście przedstawionego wyżej problemu – wskazuje na brak obowiązujących i systemowych regulacji w zakresie opieki nad dziećmi z chorobą przewlekłą z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb zdrowotnych, psychofizycznych i edukacyjnych oraz związanej z tym organizacji przedszkola. W związku z powyższym, w praktyce, sytuacja dzieci z chorobą przewlekłą jest różna – uzależniona od przyjętej przez placówkę „wewnętrznej procedury postępowania” czy postawy pracowników przedszkola wobec choroby dziecka.

Z otrzymanych informacji wynika bowiem, że istnieją placówki, w których nauczyciele chętnie – po przeszkoleniu – interweniowaliby w sytuacjach związanych z chorobą dziecka i wykonywaliby czynności wynikające z zaleceń lekarskich. Są też jednak przedszkola, w których nauczyciele deklarują tylko wykonywanie funkcji opiekuńczej względem dziecka z chorobą przewlekłą, tj. pełnienie roli wspierającej i zobowiązują się do udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej. Zdarza się wtedy, że pobyt dziecka w przedszkolu, a więc realizacja prawa do edukacji, zostaje uzależniona od obecności rodzica na terenie tej placówki. W jednej ze spraw prowadzonych przez Rzecznika Praw Dziecka rodzic w przedszkolu dokonywał pomiaru glikemii, w innej sprawie – rodzic przebywał na korytarzu przedszkola, aby w razie pojawienia się napadu padaczkowego podać stosowny

26 lat Konwencji
o Prawach Dziecka

lek. Niestety zdarzają się również i takie sytuacje, że dziecko z chorobą przewlekłą jest po prostu skreślane z listy wychowanków przedszkola, pomimo tego, że dyrektor przedszkola, przyjmując dziecko, otrzymał od rodziców stosowne informacje o jego chorobie.

W piśmie z 20 maja 2016 r. Departamentu Wychowania i Kształcenia Integracyjnego Ministerstwa Edukacji Narodowej¹ wyrażono pogląd, że: „Nauczyciel i pracownicy niepedagogiczni (np. pomoc nauczyciela) wykonują obowiązki opiekuńcze podczas pobytu dziecka w przedszkolu/szkole/placówce, pełniąc jedynie rolę wspierającą proces leczenia. Ponadto nauczyciel, tak jak każdy obywatel, jest obowiązany do udzielenia pierwszej pomocy (...)”.

Natomiast z opinii z 5 maja 2015 r. Departamentu Matki i Dziecka Ministerstwa Zdrowia² wynika, że samo podanie leków zleconych przez lekarza jest czynnością polegającą na realizacji zlecenia lekarskiego, które wiąże się ze sprawowaniem funkcji opiekuńczej nad dzieckiem. Jak podkreślono: „Przyjęcie odmiennej interpretacji pozostawałoby w sprzeczności z zasadami leczenia oraz samoopieki osób przewlekle chorych”. Ponadto zgodnie z ww. stanowiskiem, działania podejmowane przez opiekunów faktycznych (nauczycieli, wychowawców) powinny być analogiczne do tych, jakie w podobnych sytuacjach podejmowałoby rodzice dziecka. „Przyjęcie odmiennej interpretacji, zgodnie z którą nauczyciel podczas pobytu dziecka w placówce oświatowej nie mógłby podawać leków zleconych dziecku przez lekarza narażałoby dziecko na utratę zdrowia lub życia, a opiekuna (nauczyciela lub wychowawcę) na zarzut niewłaściwego sprawowania opieki”.

Jednocześnie Ministerstwo Zdrowia wskazuje na brak przepisów odnoszących się do sytuacji dziecka z chorobą przewlekłą, tj. regulujących te elementy opieki, mające na celu zachowanie zdrowia dziecka.

Zwracając uwagę na problemy dzieci z chorobą przewlekłą, a także mając na uwadze potrzeby dzieci z niepełnosprawnością, jak również znaczenie działań profilaktycznych w rozwoju małego dziecka, dostrzegam pilną potrzebę objęcia dzieci w wychowaniu przedszkolnym opieką zdrowotną, sprawowaną przez pielęgniarkę środowiska nauczania i wychowania. Obecnie obowiązujące przepisy dotyczące profilaktycznej opieki zdrowotnej odnoszą się jedynie do dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół. W opinii Rzecznika Praw Dziecka zmianie tej powinny towarzyszyć działania w celu rozszerzenia zakresu opieki

¹ znak: DWIKI-WWR.513.7.2016.JS.

² znak: MD-P.630.6.2015;

medycznej sprawowanej przez pielęgniarkę na terenie przedszkola/szkoły o opiekę nad dziećmi przewlekle chorymi.

W trosce o pełną realizację praw dziecka, działając na mocy 11 ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 2086), proszę Panią Minister o analizę zgłoszonych problemów i podjęcie w porozumieniu z Ministrem Zdrowia działań, które zabezpieczą potrzeby dzieci z chorobą przewlekłą w przedszkolu oraz w innych jednostkach systemu oświaty. Jednocześnie wyrażam zainteresowanie udziałem w tych pracach.

Z wyrazami szacunku
Marek Jankowski

Do wiadomości:

Pan Konstanty Radziwiłł
Minister Zdrowia